

Így élünk és dolgozunk Füzesgyarmaton és a Gyula és Környéke Szórványülekezetben

Rövid idő telt el előző híradásunk óta, de az időszak sem volt eseménytelen kis közösségünkben. Előző beszámolónkban jeleztük, hogy az elkövetkezendő időszak meghatározó törekvése a november 16-i, a *Kossuth-rádió* által közvetített *Dávid Ferenc emléktiszteletre* való felkészülés volt.

A készülődés időszakában megtartottuk a *Reformáció emléknapiját*, november 1-jén pedig elhunyt szeretteink emlékét idéztük.

November 15-én, délelőtt 10 órától e sorok írója felesége és fia társaságában, részt vett Hódmezővásárhelyen a *Keresztény Demokrata Fórum „Kereszténység, Magyarország, Európa” című konferencia előadásain*. A konferenciára a *Városháza dísztermébe* gyűltek össze a neves meghívottakat is maguk között számláló vendégek. A főelőadó *Dávid Ibolya* elnök asszony volt, az Országgyűlés alelnök asszonya. A füzesgyarmati lelkészt *Csallóközi Zoltán*, a *Keresztény Demokrata Fórum* alelnöke és *Szászfalvi László* elnök hívták meg. A konferencia előtti áhítatban vettem részt, valamint előadást tartottam *„Mit adott az Unitárius Egyház a magyarságnak”* címmel, beszélve egyházunk történelméről, hozott értékeiről és jelenlegi, anyaországi helyzetéről. Jól eső érzés részt venni ezeken a felekezeten és politikán felül álló, de nemzetünk közös értékeivel foglalkozó konferenciákon. A november 22-i számadó konferencián (még nincs egyéves ez a szervezet!) – tudomásunk szerint – *Rázmány Csaba*, egyházunk püspöke vett részt, más egyházak vezetőivel koncelebrálva a kezdő istentiszteletet. Végre egy olyan szervezet, ahol egyházunk az antalli álmok (írásos dokumentum is van erről levéltárainkban!) és a történelmi valóság elvárásai szerint szerepel. Nekünk is érdekünk tehát igényesen részt venni e fórum munkálataiban. Egyházunk nevében hívtam az elnökséget, hogy egyházunknál is szervezzenek ilyen konferenciát, mert a feltételek nálunk is adóttak.

A konferencián részt vett *Kiss Mihály* hódmezővásárhelyi lelkész is. A helyi polgármesterrel és alpolgármesterrel folytatott beszélgetésből kitetszett az, hogy az egyházközség és a városvezetés közötti kapcsolat jó, és az egyházközségünk komoly anyagi támogatásban is részesül a többi egyházzal együtt.

Mire hazaértünk a konferenciáról, már megérkeztek a rádiósok, hogy templomunkat előkészítsék a vasárnapi istentisztelet közvetítésére. Hi-

deg, ködös idő köszöntött a városkánkra az emlékvasárnapon. De ez sem tántorította vissza a közel százas érdeklődő közösséget a templomba jövéstől. *Veres Emese Gyöngyvér* rádiós szerkesztő is befutott vonattal időben, otthagya a nagy köd miatt kocsiját. Az istentisztelet hatását, – mint évek óta, – most is a visszajelzések száma mutatta és mutatja, hiszen most is kéri az istentisztelet írott anyagát, videó- és hangfelvételt; van aki csak köszönő, gratuláló sorokkal üzen egyházközségünknek.

Úgy érezzük, hogy a „vidék” ismét jó ügyet szolgált ezzel a közvetítéssel. Nem hallgathatjuk el azt, ami évek óta „erősségünk”, hogy sehonnan (házon belül!) nem szólnak olyan szépen az énekek, mint a mi énekesünk előadásában. Van értelme annyi időt és áldozatot szentelni kórusaink tanítására, összetartására.

November 23-án, délután 2 órakor tartottuk a soron következő gyermek-istentiszteletet. Bibliát és Kis Bibliát *Nemes Zsolt* és *Csordás Gergő* hittanosok olvastak. Felemelő volt, mint mindig, hallgatni gyermekeink bizonyágtételét. Az istentisztelet után szeretetvendégség volt, ahol elfogyasztottuk azt a sok-sok finomságot, amit híveink adtak össze. Kisorsoltuk a tombolatárgyakat, amiből annyi sokat hoztak a vendégeink, mintha karácsonyi ajándékozás lett volna. Megbeszéltük a karácsonyi ünnep tennivalóit is a jelenlevőkkel.

November utolsó hétvégén részt vettünk a Pestszentlőrincen tartott Szervét Mihály-ünnepségen. Így az adventi gyertyákat csak második vasárnap tudtuk meggyújtani. E vasárnapon délután ½ 2 órakor az Idősek Otthonában is, és délután ½ 4 órakor Gyulán is tartottunk adventi istentiszteleteket.

Karácsony közeledtével megszaporodtak az úgynevezett „előünneplések”. Sok intézményben, közösségben, azért, hogy a szent ünnep szabad legyen, előre megtartják a karácsonyt. Még van hely, ahol most is fenyőünnep a neve, de már inkább azért Jézus születéséről szól az összejövetel.

December 6-án hittanosainkkal *Mikulás napját* tartottunk nagy örömmel.

December 13-án a bélmegyeri Vöröskereszt helyi rendezvényén ünnepeltünk.

Másnap, 14-én szintén Bélmegyeren *ökumenikus karácsony előzetest* tartottunk.

December 17-én füzesgyarmati időseink között ünnepeltünk a klubunkban dalárdistáinkkal.

December 19-én a bélmegyeri iskola és önkormányzat falukarácsonyt rendezett, ahol iskolásainkkal és dalárdistáinkkal is szerepeltünk.

December 24-én, délután 5 órakor füzeggyarmati fűtött templomunk várja meleg szeretettel az ünnepelni vágyókat. Gyermekek, felnőttek köszöntik a Megváltó születését, dalárdistáink énekelnek, hitanosaink pásztorjátékot mutatnak be, kiosztjuk a karácsonyi csomagokat közel 30 gyermeknek, az arra érdekesítettek megkapják pénzjutalmukat, amit már megpályáztunk az Unitárius Alapítványtól. Karácsony első napján, délelőtt 11 órakor úrvacsorázó istentisztelet lesz. Délután 1/2 2 órakor a helyi Idősek Otthonában, délután 1/2 4 órakor Gyulán, az Esze Tamás u. 2. szám alatti imatermünkben tartunk istentiszteleteket. A másodnapos ünnepi istentisztelet sem marad el. A két ünnep közti vasárnapi istentisztelet mellett Szilveszter éjszakáján 1/2 12 órakor templomunkban a 2003-as esztendőnket

búcsúztató, és a 2004-es évet köszöntő istentiszteletet tartunk. Harangzúgással és pezsgőbontással fordulunk át az új esztendőbe!

Előző híradásunk óta eltemettük Polczer Rudolf érdi, és id. Nagy János püspökladányi híveinket. Elköltözött testvéreink nem a mi egyházunkhoz tartoztak, de hitükben közlünk valók voltak, és megmaradásaik szerint a hozzátartozók a mi szertartásunkkal és velünk temették el. Nyugodjanak békességben!

***

*Minden kedves hívünknek, testvérünknek, akik hozzánk tartoznak, köszönjük az egész évben hozott áldozatukat, templomjárásukat, szertartásaink igénylését.
Kívánunk a 2004-es évben is Istentől áldást,
„bort, búzát, békességet”!*

B. L.

A mi „Könyves” Margitkánk PRO URBE díjas...

Mindjárt másfél évtizede, hogy ide kerülünk Füzeggyarmatra. Sok más meglepő dolog mellett, nagyon furcsának tűnt, hogy ezen a csökkenő lakosságú településen /10000-ről 6000-re apadtunk!/ nem volt, és a mai napig sincs könyvesbolt. A „rejtély” elég hamar megoldódott, mert az „oka” egyik kedves hívünk, Gyáni Endréné sz. Nagy Margit, aki jelenleg egyházközségünk áldozatos szívű gondnokasszonya. A kisszámú unitárius közösség egyik családjába született bele a két világháború között. Változó rendszerektől függetlenül, megmaradt kicsi egyházának hitvalló tagja. Amikor az ötvenes években elment, úgymond jobb életlehetőséget keresni a fővárosba, ott sem felejtette el egyházát és a templomba járást. Amikor szíve választottjával, Gyáni Endrével összekötötte életét, azután is megmaradt hűséges unitáriusnak, bármilyen társadalmi munkát is végzett. Pedig abban az időben hányan és hányan elhagyták egyházaikat, vallásukat. Szinte kis egyházközségünk is a pusztulás szélére jutott, de az ő neve a legegységkerülőbb években is ott van a közösség fenntartói között. Közben a családi elfoglaltsága, gyereknevelés mellett, mintegy 30 esztendeje könyvszeretete arra indítja, hogy a „szép szó” terjesztőjévé váljon. Télben, nyárban, hőségben, fagyban, sárban és jeges úton hordja a könyveket. Sokat

olvasván, tudja ajánlani is azokat, nemcsak értékesíteni. A rendszerváltás és a mi ide kerülésünk elhozza az egyházközség újjászületésének idejét. Egyik lelkes mozgatójává válik minden kezdeményezésnek, és tevékenyen részt vesz a sok egyházközségi esemény megszervezésében. Férjével együtt, aki nemcsak a könyvterjesztésben jó háttér, segítő, a kis közösség minden rendezvényének lelkes támogatója.

Mindjárt a kilencvenes évek elején – átérezve, hogy a nagy altatás és áltatás kora mennyi kárt okozott nemzedékek életében – elhozza minden unokáját megkereszteltetni, mind a négyet, majd később egy ötödiket is, aki harmadikként érkezik kisebbik lánya családjába. Az unokák megkonfirmálnak, majd házasságot is köt egyik nálunk. Elmondása szerint, nagyon boldog mindig unokái körében, de istenáldotta boldogságot akkor érzett, amikor dédunokái születtek sorban, eddig három, és szép, nagycsaládi esemény közepette kettőt már meg is kereszteltünk. Ritka az a nap, de a hétvégek még inkább, amikor nem zajos az ősi Gyáni-porta, pedig az élet, mint a családok javát kis hazánkban, az ő leszármazottaikat is szétszórta közelebbre, távolabbra. A múlt idő hozta bajok, nehézségek ellenére szinte minden vasárnapi istentiszteleten jelen van vagy vannak. Olyan megnyugtató, amikor a beharangszókor fordulnak be a sarkon templomunk felé, vagy nagy műtete után is Margitkánk biciklizik át a kereszteződésen. November 16-i rádiós istentiszteletünkön köszöntöttük a várostól, október 23-án kapott Pro Urbe kitüntetésé alkalmából. Boldogan mondtuk el, hogy egyházunkban páratlan ez az elismerés. E díj mellé tette egyházközsé-

günk presbitériuma a maga elismerő oklevelét. Majd kérni fogjuk egyházunk Főtanácsát, hogy adjon neki tiszteletbeli gondnoki címet, hiszen a megújult életünk közel másfél évtizedében tulajdonképpen ő volt az egyházközség világi irányítója, két szerencsétlen gondnokválasztás idején is, bár járási nehézségei miatt az Egyházi Képviselő Tanácsban a Főtanácson és Zsinatunkon más küldött képviselte

a gyülekezetet. Reméljük, hogy a gondviselő Isten megtartja még sokáig köztünk Margitkánkat, férjével együtt, és ad utódai közül buzgó unitárius követőket, akik nem felejtik el soha a nagyszerű elődöket.

Ad multos annos, Margitka!

B. L.

Szervét-emlékest Szegeden

2003 őszén világszerte emlékeztek az unitáriusok és a vallásszabadság ügyét magukénak vallók Miguel Servetre, aki 1553. október 27-én Genfben fellépett a máglyára, hogy életét áldozza hitéért és meggyőződéséért. Szervét Mihály, az unitarizmus szellemi előfutára, az eltelt 450 esztendő alatt jelképpé vált: a vallás és lelkiismereti szabadságért folytatott bátor küzdelem szimbólumává. A Szegedi Unitárius Leányegyházközség és a Magyar Baráti Közösség november 3-án Szegeden megtartott programja is e küzdelemnek igyekezett emléket állítani.

A Szegeden nagy elismertségnek örvendő Közéleti Kávéház felvette programjába megemlékezésünket, így viszonylag nagy nyilvánosságot kapott kezdeményezésünk.

A november 3-án este 7 órakor a szegedi MDF Klubban megtartott emlékezés sikere felülmúlta várakozásainkat. Vendégeink, Kászoni József tiszteletes és Balázs Mihály irodalomtörténész telt ház előtt tarthatta meg előadását. Balázs Mihály professzor előadását Kiss Tünde tiszteletes asszony által Sütő András Csillag a máglyán című drámájából felolvasott Szervét imája vezette be.

Programunk sikerének köszönhetően a Közéleti Kávéház vezetője felkérte Kiss Mihály lelkészt, hogy jövő év márciusában a szegedi egyházközség tartson bemutatkozó estet a Kávéház szervezésében.

Köszönjük előadóinknak, hogy elfogadták felkérésünket, s híveinknek is, hogy oly szép számmal megjelentek.

- csesznegi -

Orosházi szórványmisszió

Nagy megtiszteltetésként ért a felkérés, hogy az Unitárius Életben ismertessem a dél-alföldi missziós kísérleteinket.

Az unitárius misszió Csesznegi Miklós Mihály által kidolgozott koncepciója nem erőszakos térítést jelent, hanem két pilléren nyugvó információs stratégia. Az első pillér az Erdélyből áttelepültek felkutatása, bevonása a helyileg illetékes egyházközség életébe, a másik pillér az unitarizmus eszméinek szélesebb körben történő megismertetése, az érdeklődés felkeltése. Ez utóbbi óriási fontosságú lehet, hiszen korábban én sem sokat tudtam az unitáriusokról, s kellő ismeretek hiányában nem is gondoltam volna arra, hogy unitárius legyek. A megismertetés, az állandó jelenlét a sajtóban természetesen a kallódó erdélyiek megszólítását is szolgálja.

Az állandó médiajelenlét leginkább úgy érhető el, hogy egyházi eseményeinknek, évfordulóinknak hírértéket adunk, bármit teszünk, azt úgy kell bemutatni, hogy a sajtó felfigyeljen rá, hogy itt is van szervezett egyházi élet, ahová érdemes bekapcsolódni, másrészt felhívja a keresők figyelmét arra,

hogy ilyen vallás is létezik, nemcsak az erőszakosan térítő mozgalmak.

Az eredmények mögött rengeteg munka áll, s az időszakos kudarcok így is elkerülhetetlenek. Nem minden érdeklődőt lehet megtartani, sokakat elkedvetlenít a közösség alacsony létszáma, s a szórványjellegből adódó nehézségek. Munkám miatt Orosházáról én sem tudok átjárni istentiszteletre. A misszió igazából csak Szegeden és Hódmezővásárhelyen működik, a viharsarki misszió eddigi tevékenysége csak az információs anyagok terjesztésére korlátozódott. Talán egy missziós alap felállítása segíthetne az anyagi gondokon, de legfőképp a hívek és az aktív egyháztagnak elkötelezettségét kellene erősíteni. Amint már felvetődött az Unitárius Élet hasábjain is, egy központi missziós stratégia és a pénzügyi források megteremtése nagymértékben hozzájárulna ahhoz, hogy a Magyarországi Unitárius Egyház büszkén és megerősödve legyen jelen a XXI. században.

Dr. Csiszár Róbert
Orosháza

Bartók Béla Unitárius Egyházközség

2003. november elején presbiteri gyűlést tartottunk, melyen fontos határozatokat hozott a presbitérium az épületek felújításával kapcsolatban, valamint elfogadta a Pécsi Dániel által készített három címertervezet közül, a jelen számunkban is közöltet.

November 12-én, 12 órakor megkoszorúztuk a XI. kerületi Dávid Ferenc utcában levő Dávid Ferenc emléktáblát, ahol híveink nagy létszámban voltak jelen (részletes beszámolót közlünk az egyházi hírekben).

November 15-én, szombaton Rázmány Csaba püspök úr részt vett a Déván megrendezett emlék-ünnepségen (elmondott beszédét közöljük az egyházi hírekben).

November 23-án, vasárnap 18 órától Wass Albert estét rendeztünk templomunkban, ahol Kiss Törék Ildikó és Varga Vilmos nagyváradi színművészek *Wass Albert: Üzenet az otthoni hegyeknek* címen csodálatos összeállítással idézték fel az író szellemiségét. Az előadást szeretetvendégség követte a gyülekezeti teremben.

„Maradnak az igazak és jók
A tiszták és a békességsek.
Erdők, hegyek, tanok és emberek.
Jól gondolja meg, ki mit cselekszik.”

Wass Albert: Üzenet haza
(részlet)

Karácsonyi istentiszteleteink programja:

- *December 21-én*, vasárnap a 10 órakor kezdődő istentisztelet keretében tartjuk meg a gyermekek karácsonyfa ünnepélyét.

- *December 25-én*, karácsony első napján 10 órától ünnepi istentiszteletet tartunk, mely alkalommal úrvacsorát osztunk. Ez alkalommal szolgálatot végeznek: Rázmány Csaba püspök és Léta Sándor lelkészek.

- *December 26-án*, karácsony másodnapján 10 órai kezdettel úrvacsoraosztással egybekötött ünnepi istentiszteletet tartunk. Ezen istentiszteleten a helybeli lelkészek mellett szolgálatot végez a kolozsvári teológiáról kiküldött légátus.

2004. január elsején, 11 órától újévi istentiszteletet tartunk. A szószéki szolgálatot Rázmány Csaba püspök végzi, melyet az újévi püspöki fogadás követ.

Szeretettel várjuk minden kedves hívünket ezekre az áldott alkalmakra.

Léta Sándor

Dunántúli Unitárius Egyházközség

A november 15-én tartott székesfehérvári istentiszteletünk emlékezetes marad, új egyházközségi tagok jelentkeztek be, 9 taggal gyarapítva gyülekezetünket. Ottani látogatásaim is különösen emlékeztetésekre maradnak.

November 23-án Pécsen láttuk vendégül Szász János nyugalmazott lelkészt, aki hosszú évtizedekig volt a pécsi és dunántúli gyülekezetek lelkésze. János bácsit 80. születésnapja alkalmából köszön-

tottuk. Istentisztelet után élvezettel hallgathattuk meg előadását a pécsi és környékbeli unitáriusok múltjáról, egy délelőttre a múlt és a jelen összefonódott. Az istentiszteletet baráti beszélgetések hangulata aranyozta be, végül a találkozást ebédrel zártuk.

Az októberi és novemberi hónapokban Pécsen tartott „Vallások párbeszéde” című kerekasztal-beszélgetések sorozat igencsak nagyszámú egyetemi

hallgatóság előtt zajlott; a kerekasztal résztvevői között az elkövetkezendőkben jómagam is helyet kaptam.

Az elmúlt időszakban Pécsen egy temetési szertartást, valamint Egerben és Szekszárdon egy-egy esketési szertartást végeztem.

Istentiszteleteink időpontjai: Pécs, a hó második és negyedik vasárnapján (de. 11 óra), a Szabadság úti Református Egyházközség gyülekezeti termében. Istentiszteleteink előtt, de. 10 órától vallásórát tartunk.

Székesfehérvár és Polgárdi: A hó harmadik vasárnapján (de. 10, valamint du. 15 óra), a Székesfehérvári Evangélikus Egyházközség gyülekezeti termében (Szekfü Gy. u.), valamint Polgárdiban, az unitárius gyülekezeti teremben (Kossuth L. u. 94.)

Úrvacsoraosztással egybekötött ünnepeink alkalmával az időpontok kissé eltolódnak. Így karácsony alkalmával, a harmadik vasárnap helyett Székesfehérváron és Polgárdiban karácsony első napján tartjuk istentiszteletünket, Pécsen a negyedik vasárnap helyett karácsony másodnapján.

Máté Ernő

„Óh költő, tisztán élj te most...”

Lesz-e Unitárius Alkotók Társasága? *Minden alkotó emberben él a kiteljesedés vágya isteni adottságainkból következően*

A fenti idézet minden olyan művésznek szól – különösen a mi korunkban –, aki igyekszik megfelelni lelkiismeretének és hite követelményeinek.

Idén teljeseedik ki az Unitárius Alkotók Társasága, amely a beregi unitárius szórványban bontott zászlót. Dunafüreden szeretnénk egy alakuló gyűlést összehívni, ahol máskor is összegyűlnénk egy kis eszmeceserére, feltöltődésre, és ott hagynák művészeink egy-egy alkotását. Idővel kiállítást is rendezhetünk ezekből.

Miért van szükség egy ilyen társaságra?

Az alkotó ember tevékenységi területe a világ, mellyel együtt alá van vetve a történelmiség dimenziójának. S bármely alkotóművész, akármilyen kimagasló helyet foglal el a világban, történelmisége súlyos kérdések elé is állítja, s azok megoldására kényszeríti (ilyen a halál, a halhatatlanság, az örök élet problémája). A keresztény szellemű művésznél különösen fontos kérdések ezek.

Először vizsgáljuk meg a legfontosabb tényezőt, a *halhatatlanság* mint lehetőség kérdését. Kiindulhatunk abból a nézetből, mely szerint az emberi szellem valami anyagtalan, testetlen valóság, ami nem oldódik fel az anyagi természetben, hanem öntudatként túlszárnyalja azt. Az anyagiság szükségszerű következménye a keletkezés és az elmúlás, az anyagi létezők ezért mulandók. Ha azonban a szellem nem anyagi természetű, akkor nincs is alávetve az elmúlás törvényének. Csak úgy dől el a halhatatlanság kérdése, vagy abszurditás alternatívája a halhatatlanság javára, ha Isten biztosítja a létezés végső értelmességét, azt, hogy a valóság nem abszurd, nem értelmetlen. A halhatatlanság tehát szorosan összefügg az Isten-problémával. Merőben

az a tény, hogy a lélek él tovább, folytatja eddigi életét, nem nyújthat beteljesülést.

Az alkotó embernek tehát fontos küzdenie azért a harmóniáért, mely a kettős egységben – az emberiség test-lélek nyilvánvalóságában – jelenik meg, jelezve egyben a személy feladatát is. Nem utolsósorban a végtelenség igényének realitását komolyan véve, számot kell vetni filozófiailag is a halhatatlanság esélyével, mely még mindig annak a kérdésnek a megválaszolásához segít bennünket, hogy mi az ember?

Kant, a transzcendentális reflexió megalapítója kimutatta, hogy az ember szellemsége révén kilóg a világból, túlmutat önmagán. Wittgenstein alapján a szem és a látótér kapcsolatát hasonlíthatjuk az emberi alanyiság és az empirikus világ kapcsolatához. Ahogy a szem hozzá is tartozik a látótérhez, meg nem is – mert valójában a látótérnek a határa – ugyanúgy az ember, mivel szellemsége révén alany, tudatos én, hozzá is tartozik, meg kívül is van a tapasztalati, konkrét világon. Mindez tehát úgy értelmezhető, mint a világ határa. Ebből következik, hogy az embert teljeskörűen nem lehet megmagyarázni empirikus eszközökkel és elméletekkel, s ennek a szellemi én az oka.

Az *öntudat* és az *önismeret* fogalmai pedig azt mutatják, hogy nem tudathasadásos gondolat az egy énünkön belül két oldalt megkülönböztetni, vagyis az *empirikus* és a *transzcendentális ént*. Ez a kettős egység, mely oly titokzatosá teszi az embert, adja meg annak lehetőségét, hogy bármikor, bármilyen helyzetben reflektáljon önmagára. Ezért nem oldódunk fel az empirikus világban és tudunk erről. Jogosan fogalmaz tehát Kant, hogy az emberi élet

független az állatvilágtól, s ezért mondja Wittgenstein, hogy az ember nem része a tapasztalati világnak. Bonyolult és titokzatos teremtmény az ember, különösen a művészember. Az Istent kutató és az Ő akarátát kereső ember számára igen nagy élményt és komoly lelki-szellemi segítséget jelenthet a művészek, az alkotó ember megélt, megküzdött tapasztalata, a „delejtű” emberek lenyomata. *A művészember a művészi alkotáson keresztül az autonómiának egy olyan teljességét tudja realizálni, amely bizonyos fokig emlékeztet az isteni teremtő aktsura.* A művészi alkotói folyamatban tehát kiteljesedik az istenkép-más-szerúsége, s az alkotáson keresztül sajátos, hasonlíthatatlan kapcsolatba tud lépni a transzcendens világgal is.

Ady Endre írta 1908-ban: „A hit valami olyan portéka, mely minden korszak emberei számára akképpen jut, mint a kenyér; volt eset rá, hogy Párizsban is külön számítottak fel kenyeret az étkezésnél, és Budapesten kétszer

annyit adtak két krajcárért. Mint ma. Az okos közgazdászok megmondják a kíváncsiaknak, hogy micsoda konstellációk az okai ennek. De a hit gazdaságilag megmagyarázhatatlanabb a gabonánál és a kenyéرنél. Nem igaz az, hogy valahonnan az északi vagy déli sarkról egy-egy pesszimista áramlat indul útnak az emberek lelkeibe. De az igaz, hogy a hit, ma még a proletár új szívek birodalmában is – tartalmi. Nincs hit, és teljességgel nincs hit a Duna–Tisza táján, ahol általában mindig kevés volt.

A delejtű emberekről beszélek, ami nyilvánvaló, az érzékenyekről és az értelmes szomorúakról.”

A költő szavaival élve, kik ezek a delejtűk? Mindenképp az érzékeny antennájú, égi fogantatású, lelki tehetségekkel megáldott poéta vagy művész életű emberek; ide tartoznak költőink, íróink, festőink és zenészeink, az alkotó társaság tagjai. Akik a végtelenből jönnek, s a véges valóságból a halhatatlanságba mennek. *A művészek az örökkévalóság retúrjegyével örült oda-vissza utazók ég és föld, ember és Isten között, föl s alá.* Hallgatnunk, néznünk és megértenünk kell őket, hiszen csak ők képesek mindent kitapogatni; *ami volt, lesz és közeleg.*

Ezzel az írással a közöttünk tevékenykedő, művészi vénával megáldott atyánkfiaira kívánom felhívni a figyelmet, akik most társaságba tömörülve próbálnak egyházunk hasznos segítői lenni. Talán

életük gyötrelmesebb, vagy fájdalmasabb, de egyúttal örömtelibb, *reménnyel teljes istenkeresés* – még ha művészet birodalmában is.

Hallgassunk tehát a művészekre, az alkotó ember rezduléseire, hisz ténykedésük üzenet az örökkévalóság birodalmából. Útbaigazítást, ösztönzést adhatnak műveiken keresztül. És ha méltóképpen ápoljuk ezt az ösztönzést, akkor ez arra irányít majd, hogy szárnyat bontsunk mi is az elnehezülés erői ellen.

Mindez még egy igen fontos kérdést vet fel. *Mi a különbség a keresztény és a nem keresztény jövő-szolgálat között a művészetben?* A különbség a motivációban van. *A keresztény alkotó ember a napi munkájában a teremtést viszi tovább,* az embertársként vállalt szolgálat a megváltói mű folytatása, az emberség elősegítése, az egyház szeretetközösségének szélesítése. A keresztény lelkületű alkotó tehát mindig és minde

Az egyik beregi alkotóművész Vári Zsolt alkotásával

nt mint Jézust követő cselekszik Isten

országa építésében. Nem kétséges, hogy valóban sokat tehet például a hétköznapi demokratizmusáért a helyi közéletben, ha komolyan veszi, hogy azt a Jézust követi és jeleníti meg, akiben nincs sem zsidó, sem görög, sem úr, sem szolga, sem férfi, sem nő.

A keresztény ember jövőt építő munkájában az a felismerés lehet központi jelentőségű, hogy a *hit alapvetően jövő-struktúrájú,* hiszen *feltételezi a világ nyitottságát, alakíthatóságát, be nem fejezettségét.* Az örök visszatérést, teljes meghatározottságot valló régebbi vallásokkal szemben éppen ez volt a kereszténység nagy újdonsága. Ezért van hitünknek mondanivalója a lehetőségeket kibontó atomkor hívó embere számára is.

Az alkotó ember a jövő lényé. Hiszen a *távlatnélküliség a művész számára maga a halál.* A kovász szerepét persze csak hivalkodás nélkül tölthetik be művészeink.

Unitárius alkotóink a létrehozandó dunafüredi művésztelepen megvalósíthatják az értelmes tervezést és a jövő váratlanságában realitásra nevelhetnek.

Mert a mi boldogságunk nem a mulandó dolgokban van. Arra vagyunk hivatva, hogy részesei legyünk az igaz és örök jónak.

– beregi –